

Contextul politicilor

În prezent, țările se îndreaptă spre un consens mondial cu privire la abordarea problemelor de mediu – în special cu privire la schimbările climatice și riscurile acestora –, accentul fiind pus pe insecuritatea resurselor, pe nesiguranța climatică, pe dislocarea socială și pe costul economic ridicat. Conștientizarea efectelor diferite ale problemelor de mediu asupra femeilor și bărbaților și a modurilor în care inegalitățile de gen subminează capacitatea femeilor de a răspunde la aceste amenințări este în creștere, fiind consolidată de obiceiurile de consum diferite ale femeilor și bărbaților.

Atenuarea schimbărilor climatice în UE în general

- UE pune în aplicare măsuri privind eficiența energetică, transportul durabil și captarea și depozitarea dioxidului de carbon și și-a asumat un rol de pionierat în cadrul convențiilor internaționale privind schimbările climatice.

Concluziile Consiliului Uniunii Europene (iunie 2012)

- Subliniază necesitatea urgentă de îmbunătățire a egalității de gen în procesul decizional din domeniul atenuării schimbărilor climatice, în special în sectorul transporturilor și în cel energetic.
- Subliniază faptul că prejudecățile și stereotipurile de gen contribuie la perpetuarea unui sistem educațional și a unei piețe a muncii bazate pe segregarea de gen, inclusiv în domenii precum economia ecologică, care sunt extrem de importante pentru atenuarea schimbărilor climatice (de exemplu, sectorul transporturilor și cel energetic).

Parlamentul European (2007-2012)

- Invită Comisia și Consiliul să se asigure că măsurile luate în domeniul schimbărilor climatice nu au un impact negativ asupra egalității de gen și integrării principiului egalității dintre femei și bărbați în politicile climatice.
- Propune tranziția spre o „economie ecologică” și invită la efectuarea de cercetări cu privire la impactul acesteia asupra femeilor și rolului lor în tranziție.

Comisia Europeană

- Consideră că energia și transportul sunt domenii prioritare [COM(2013) 216 final].

Obiectivele strategice ale Platformei de acțiune Beijing+20 și indicatorii UE

- K.1.** Implicarea activă a femeilor în procesul decizional în domeniul mediului, la toate nivelurile
- K.2.** Integrarea preocupărilor și a perspectivelor legate de gen în politicile și programele de dezvoltare durabilă
- K.3.** Consolidarea sau instituirea de mecanisme la nivel național, regional și internațional pentru a evalua impactul politicilor de dezvoltare și de mediu asupra femeilor

Indicatorii din acest domeniu de interes esențial au fost dezvoltați recent, în urma unei inițiative a președinției daneze a Consiliului UE. Deoarece schimbările de mediu sunt importante pentru situația femeilor, acești indicatori se axează pe influența femeilor în cadrul procesului de luare a deciziilor importante privind schimbările climatice, în special a celor privind atenuarea schimbărilor climatice. În plus, aceștia evaluează procentul de bărbați și de femei în domeniul științelor naturii și al tehnologiilor și analizează segregarea de gen din cadrul opțiunilor educaționale. Indicatorii privind al doilea și al treilea obiectiv strategic din domeniul K al Platformei de acțiune Beijing+20 nu sunt încă disponibili. Astfel, persistă necesitatea de a aborda aceste obiective care solicită o mai bună integrare a perspectivei de gen în politicile și programele de mediu.

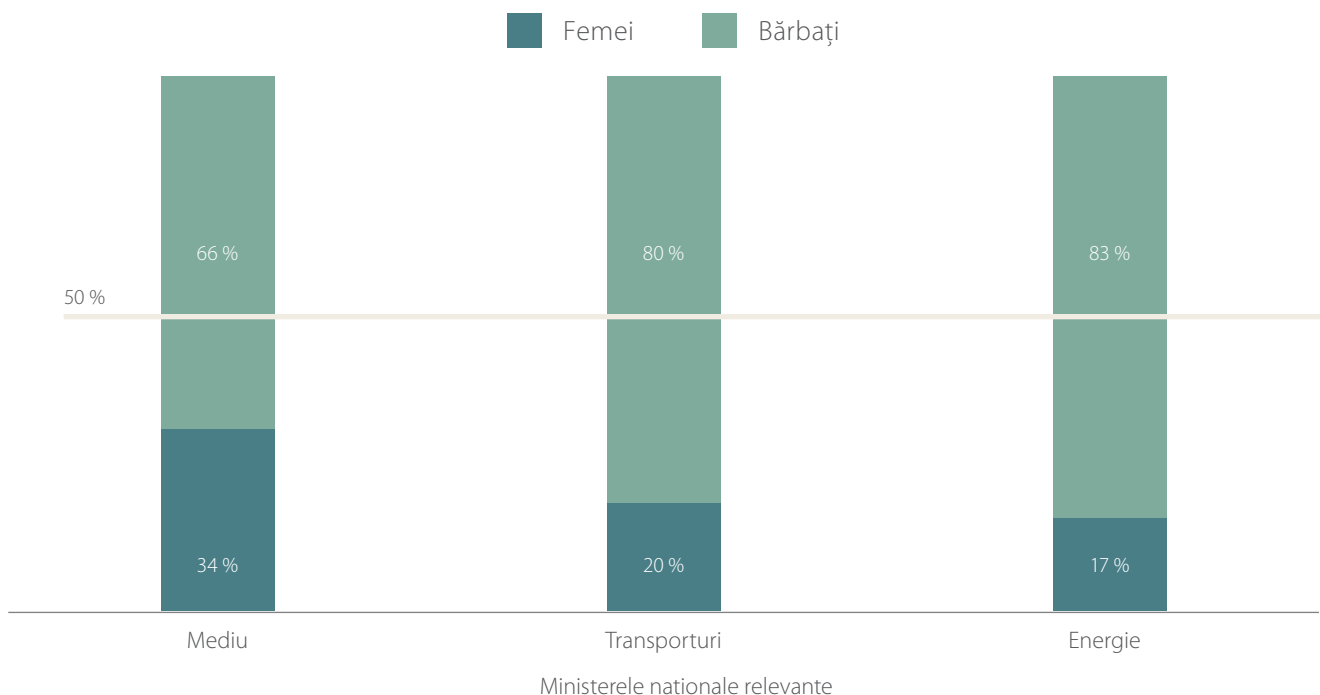
Concluzii în urma analizării datelor disponibile la nivelul UE

Progrese lente în ceea ce privește implicarea femeilor în luarea deciziilor de mediu

Implicarea femeilor în luarea deciziilor strategice privind schimbările climatice nu este doar un imperativ democratic, ci și o cerință vitală, considerând modul în care politicile și programele de mediu afectează femeile și bărbații. Majoritatea factorilor decizionali din UE în acest domeniu sunt bărbați, iar bărbații predomină, de asemenea, și la nivelurile cele mai înalte din ministerele naționale care se ocupă de schimbările climatice. În 2013, în ansamblu, femeile au reprezentat 19 % dintre miniștri și 34 % dintre administratorii de rang înalt în cadrul ministerelor mediului, energiei și transporturilor din UE.

PROCENTUL FEMEILOR CARE OCUPĂ POSTURI DE CONDUCERE ÎN MINISTERELE NAȚIONALE, 2011

Sursa: EIGE, Egalitatea de gen și schimbările climatice, 2012.

Femeile reușesc să ocupe mai multe posturi de vârf în sectorul mediului comparativ cu sectorul energetic și cu sectorul transporturilor. În 2011, femeile au fost reprezentate în număr mai mare în ministerele mediului, ocupând aproximativ o treime din posturile de conducere din ministere (34 %).

În mod similar, femeile rămân subreprezentate în instituțiile care se ocupă de problemele climatice la nivelul UE. În 2013, femeile ocupau aproximativ un sfert (27 %) din posturile de decizie din cadrul direcțiilor generale relevante ale Comisiei Europene.

Se pare că femeile sunt mai bine reprezentate în cadrul comisiilor de mediu ale Parlamentului European (2010-2014); ele constituie 38 % dintre membrii comisiilor relevante, fiind cel mai bine reprezentate în domeniul mediului, alcătuind 49 % dintre membrii Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară.

Efectul „plafonului de sticlă” pare a fi unul persistent atât la nivel național, cât și la nivelul UE, cu descreșterea proporțională a numărului femeilor care ocupă posturile de cel mai înalt nivel.

Numărul femeilor în posturi de decizie din sectorul schimbărilor climatice a crescut la nivel internațional

Prezența femeilor a crescut în cadrul principalelor instituții ale ONU care se ocupă de schimbările climatice, în special în cadrul organismelor subsidiare ale Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, unde reprezentarea femeilor a crescut constant în perioada 2009-2012.

De asemenea, în ultimii cinci ani, prezența femeilor a înregistrat o creștere și în cadrul delegațiilor la Conferința părților a ONU, deși într-o măsură mai mică: de la 36 % (2004-2008) la 39% (2008-2012).

Bărbații continuă să predomine în rândul absolvenților de studii tehnologice

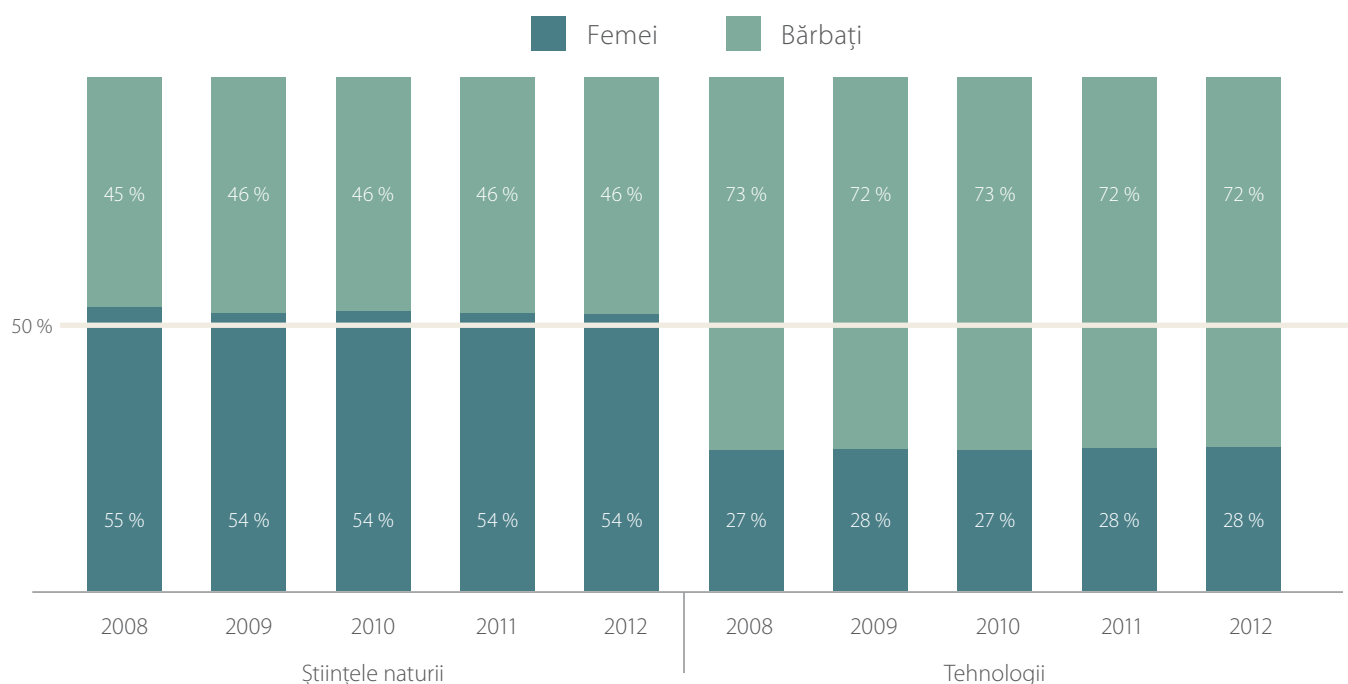
Există șapte domenii care susțin, în mod tipic, carierele în sectorul mediului, al energiei și al transporturilor, clasificate fie ca științe ale naturii (științele vieții și științele fizice), fie ca științe tehnologice (științe inginerești și inginerie comercială; producție și prelucrare; arhitectură și construcții; servicii de transport; și protecția mediului). Pe teritoriul UE există un bun echilibru de gen în ceea ce privește științele naturii, deși bărbații continuă să predomine în rândul absolvenților de studii universitare tehnologice.

Pornind de la prezumția că accesul la locuri de muncă în domenii asociate sectorului mediului necesită calificări în domeniile respective, femeile au șanse reduse sau limitate de a se încadra în muncă și de a avansa în aceste industrii. În 2010, femeile reprezentau doar o cincime (22%) din angajații UE în domenii precum aprovizionarea, transportul și stocarea de energie electrică, gaze naturale, aburi și aer condiționat.

Calificările educaționale nu sunt singurele obstacole în calea participării și avansării femeilor în sectorul energiei electrice și al transporturilor. Printre alți factori se numără și persistența stereotipurilor de gen, presiunea legată de deplasările frecvente, precum și mediul de lucru nefavorabil femeilor.

PROCENTUL DE FEMEI ABSOLVENTE ALE UNOR UNITĂȚI DE ÎNVĂȚĂMÂNT TERȚIAR ÎN DOMENIUL ȘTIINȚELOR NATURII ȘI AL TEHNOLOGIILOR, 2008-2012

Sursa: Eurostat, Statistici privind educația.

Cu toate acestea, se poate presupune că educația și formarea în domeniile tehnologice facilitează încadrarea în muncă în aceste industrii. Pentru moment, subreprezentarea femeilor în rândul acestor absolvenți constituie un obstacol în calea Strategiei Europa 2020, care își propune să reducă segmentarea dintre diferitele categorii profesionale

pe piața muncii. Mai mult, acest fapt amenință îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia europeană pentru egalitatea între femei și bărbați (2010-2015), care consideră segregarea de pe piața educației și a muncii drept cauza principală a disparității salariale de gen.

Inițiative utile

Statele membre au recurs la **abordări diverse pentru integrarea aspectelor legate de egalitatea de gen în luarea deciziilor privind mediul**. Programul austriac privind clima a promovat implicarea activă a femeilor în luarea deciziilor în sectorul mediului și integrarea perspectivei egalității de gen. În Austria, orașul Viena abordează problematica planificării care integrează dimensiunea de gen de peste douăzeci de ani, iar subiectele legate de egalitatea de gen sunt temeinic integrate în urbanistică. În Germania, Ministerul federal pentru mediu, conservarea naturii, construcții și siguranță nucleară (BMUB) aplică principiul director al egalității de gen atât în interiorul autorității sale, cât și în cazul proiectelor de finanțare realizate prin intermediul asociațiilor.

Integrarea sporită a principiului egalității dintre femei și bărbați a fost raportată în Lituania, unde programele naționale privind egalitatea de șanse între femei și bărbați abordează problematica femeilor și a mediului încă din 2003. Acestea au inclus promovarea cooperării între ONG-uri prin integrarea aspectelor legate de egalitatea de gen în proiectele de mediu și prin programele de mediu gestionate de guvern, inclusiv șansa de a profita în mod egal de rezultatele acestor proiecte. În Slovenia, Programul de dezvoltare rurală 2007-2013 a încurajat sistematic egalitatea de șanse și accesul egal la toate măsurile. Ulterior a fost adoptat un nou Plan de dezvoltare rurală 2014-2020 care urmărește obiective durabile. Măsurile în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale vor fi utilizate pentru a îmbunătăți nivelul de trai și pentru a spori egalitatea de gen. În 2010, în Republica Cehă, Ministerul Mediului a dezvoltat o abordare pentru încorporarea perspectivei egalității de gen în proiectele și planurile cu impact semnificativ asupra mediului, cum ar fi planurile de construcții, vegetația urbană sau serviciile de transport, de exemplu înlăturarea și prevenirea scurgerii substanțelor care sunt strâns legate de sănătatea femeilor.

PROGRESE ȘI OBSTACOLE ÎN DOMENIUL K: FEMEILE ȘI MEDIUL

PROGRESE

- S-a îmbunătățit reprezentarea femeilor în posturile de decizie din sectorul mediului și în delegațiile internaționale la organismele subsidiare ale Convenției-cadru a ONU privind schimbările climatice.
- A crescut prezența femeilor în rândul absolvenților și al profesiiilor care au legătură cu mediul.
- Se acordă o atenție specială discuțiilor referitoare la legătura dintre schimbările climatice și gen.
- Statele membre își propun să sporească prezența femeilor în învățământul științific și tehnologic.

OBSTACOLE

- Provocările globale, precum schimbările climatice, au un impact diferit asupra femeilor și bărbaților.
- Femeile sunt subreprezentate în procesele decizionale referitoare la mediu la toate nivelurile (național, european și internațional).
- Femeile sunt subreprezentate în toate specializările universitare legate de mediu, în special în specializările, în profesiile și în funcțiile politice care au legătură cu energia și transporturile.
- Integrarea principiului egalității de gen în politicile privind mediul constituie o provocare, iar obiectivele privind egalitatea de gen sunt rareori incluse în strategiile de mediu.
- Există o înțelegere insuficientă a producției de energie genizată și a modelelor de consum genizate.

Calea de urmat pentru UE

- O mai bună înțelegere a relației dintre gen și mediu pentru a surprinde impactul politicilor publice și al programelor de mediu asupra femeilor și bărbaților.
- Integrarea efectivă a principiului egalității dintre femei și bărbați atunci când se oferă răspunsuri la provocările globale (de exemplu, schimbările climatice, creșterea ecologică).
- Recunoașterea faptului că femeile pot fi mai vulnerabile la schimbările climatice și analizarea, în special, a impactului asupra femeilor aparținând grupurilor minoritare.
- Asigurarea integrării dimensiunii de gen în politici prin reprezentarea echilibrată a femeilor în posturile de decizie, pentru a ține seama de nevoile și contribuțiile femeilor.

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu finden, den Austausch von Wissen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9493-277-8

doi:10.2839/706808

MH-04-15-022-RO-N